ଓଡ଼ିଶାରେ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ

ଭୁବନେଶ୍ୱର (ପିଏନ୍): ଭାରତରେ ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରମୁଖ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଅନ୍ୟତମ। ଭାରତରେ ୨୦୨୦ ସୁଦ୍ଧା ପାଖାପାଖି ୧୨୦ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଇସ୍ପାତ ଉତ୍ପାଦନ ସକାଶେ ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିବାବେଳେ ସଂପ୍ରତି ଏହାର ୬୦ ନିୟୁତ ଟନ୍‌ର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ରହିଛି। ସୂଚନାଯୋଗ୍ୟ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ଲୁହାପଥରରୁ ଭାରତରେ ୩.୫ ପ୍ରତିଶତ ମାଙ୍ଗାନିଜ ରହିଥିବାବେଳେ ୨ ପ୍ରତିଶତ କ୍ରୋମାଇଟ ରହିଛି। ସେହିପରି ୬ ପ୍ରତିଶତ ଲୁହାପଥର ରହିଛି। ସୂଚନାପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତରେ ଲୁହାପଥର ୧,୩୭,୦୦ ନିୟୁତ ଟନ୍ କ୍ରୋମାଇଟ ୧୯୦ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଓ ମାଙ୍ଗାନିଜ ୧୭୬ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଗଚ୍ଛିତ ରହିଛି। ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ୨୧୫ ବିଲିୟନ ଟନ୍ କୋଇଲା ଗଚ୍ଛିତ ରହିଥିବାବେଳେ ଅଧିକାଂଶ କୋଇଲାରେ ପାଉଁଶ ଅଂଶ ଅଧିକ ଭାଗ ରହିଥିବାରୁ ତାହାକୁ ଅଣ କୋକିଂ କୋଲ ଶ୍ରେଣୀର ମାନ୍ୟତା ମିଳିଛି। ଓଡ଼ିଶାର ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ସୁକିନ୍ଦା ଅଞ୍ଚଳରେ ଷ୍ଟେନ୍‌ଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପାଦନ ଭାବେ ପରିଚିତ ନିକେଲ୍ ଗଚ୍ଛିତ ରହିଛି। ଏହି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାର ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ ତଥା ବିଜେଡ଼ିର ବରିଷ୍ଠ ନେତା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘଡ଼ାଇ ଓ ରାଜ୍ୟ ଇସ୍ପାତ ଖଣିମନ୍ତ୍ରୀ ରଜନୀକାନ୍ତ ସିଂହ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ହାତକୁ ନେବା ସହ ରାଜ୍ୟରେ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଶେଷକରି ଯାଜପୁର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ କେନ୍ଦୁଝର ଅଞ୍ଚଳରେ ବିପୁଳ ଲୁହାପଥର ଖଣି ରହିଛି। ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ଲୁହାପଥରକୁ ବିନିଯୋଗ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଜାମସେଦପୁର ଠାରେ ଟାଟା ପକ୍ଷରୁ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା। ସେହିପରି ରାଉରକେଲାଠାରେ ଭାରତୀୟ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରାଧିକରଣ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ବୃହତ୍ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଗଢ଼ି ଉଠିଛି। ତେବେ ଆମ ରାଜ୍ୟରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ବିପୁଳ ଲୁହାପଥର ରାଉରକେଲା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନାରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁନଥିବାରୁ ତାହା ବିଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଉଛି। କିନ୍ତୁ ଏହି ଲୁହାପଥରକୁ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କରିବା ସକାଶେ ସରକାରୀସ୍ତରରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପରେ ସଂପ୍ରତି ବହୁ ନାମୀଦାମୀ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତିସଂପନ୍ନ କମ୍ପାନୀ ରାଜ୍ୟରେ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଧାଡ଼ି ଲଗାଇଛନ୍ତି। ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ, ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର, ପୋସ୍କୋ ଇଣ୍ଡିଆ, ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟିଲ୍‌ନେସ୍ ଓ ଆର୍ସେଲର ମିତ୍ତଲ ପ୍ରଭୃତି ଅନ୍ୟତମ। ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୪୯ଟି ବୁଝାମଣା ପତ୍ର କେବଳ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ କରିଛନ୍ତି। ଯାହାର ବାର୍ଷିକ ୮୧,୩୨ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଉତ୍ପାଦନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ୧,୯୮,୧୪୯, ୪୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି। ରାଜ୍ୟରେ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରମୁଖ କମ୍ପାନୀ ଧାଡ଼ି ଲଗାଇଛନ୍ତି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଭୂଷଣ ପାୱାର ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ, ଆରତୀ ଷ୍ଟିଲ୍‌ସ ଲିମିଟେଡ଼, ଆଧୁନିକ ମେଟାଲିକ୍ସ, ନରଭରମ ପାୱାର ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ଼, ଦେଇ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲସ୍ ଲିମିଟେଡ଼, ଭିସା ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ଼, ଏସଏମସି ପାୱାର ଜେନେରେସନ ଲିମିଟେଡ଼, ଶ୍ୟାମ ମେଟାଲିକ୍ସ ଆଣ୍ଡ ଏନର୍ଜି ଲିମିଟେଡ, ଓଡ଼ିଶା ସ୍ପଞ୍ଜ ଆଇରନ ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ, ଏସପିଏସ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ, ମାହେଶ୍ୱରୀ ଇସ୍ପାତ ଲିମିଟେଡ, ମନେଟ ଇସ୍ପାତ ଆଣ୍ଡ ଏନର୍ଜି ଲିମିଟେଡ, ଏମଏଏଲ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ (ମୈଥାନ ଇସ୍ପାତ), ଶ୍ରୀ ମେଟାଲିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ, ଏମଏସପି ମେଟାଲିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ, ଆକ୍ସନ ଇସ୍ପାତ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ, ପଟ୍ଟନାୟକ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ଆଲୟଜ ଲିମିଟେଡ, ରଥି ଉଦ୍ୟୋଗ ଲିମିଟେଡ, ବିରାଜ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ଏନର୍ଜି ଲିମିଟେଡ, ଦୀପକ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ, କୋଣାର୍କ ଇସ୍ପାତ ଲିମିଟେଡ, ବିଆରଜି ଆଇରନ ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ କମ୍ପାନୀ (ପ୍ରା) ଲିମିଟେଡ, ଜୈନ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ, ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟେନଲେସ ଲିମିଟେଡ, ରୁଙ୍ଗଟା ମାଇନ୍ସ ଲିମିଟେଡ, ବ୍ରାହ୍ମ ଆଲୟଜ ଲିମିଟେଡ, ଇଷ୍ପର୍ଣ୍ଣ ଷ୍ଟିଲସ୍ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ, ଜୟ ବାଲାଜୀ ଜ୍ୟୋତି ଷ୍ଟିଲ୍‌ସ ଲିମିଟେଡ, ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ, ଷ୍ଟେରଲାଇଟ ଆଇରନ ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ, ଏସାର ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ, ଭୂଷଣ ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ, ୱେଲସ୍ପୁନ୍ ପାୱାର ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ ଲିମିଟେଡ, ଉତ୍ତମ ଗାଲଭା ଷ୍ଟିଲସ୍ ଲିମିଟେଡ, ଆର୍ସେଲର ମିତ୍ତଲ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ, ଏସଏସ୍‌ଏଲ ଏନର୍ଜି ଲିମିଟେଡ, ଏମଜିଏମ୍ ଷ୍ଟିଲ୍‌ସ ଲିମିଟେଡ, ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମାଇନିଂ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ, କ୍ରାକର୍ସ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ରିଭର ପେଲେଟ୍‌ସ ଲିମିଟେଡ, ପ୍ରଧାନ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ, ଟେକ୍‌ଟନ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ, ଆଥା ମାଇନ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ, ଆମଟେକ ମେଟାଲ ଆଣ୍ଡ ମାଇନିଂ ଲିମିଟେଡ ଆଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ହୋଇ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇସାରିଥିବାବେଳେ ଆଉ କେତେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣଧୀନ ରହିଛି ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାମ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରହିଛି। ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରମୁଖ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜେଡ଼ି ରାଜନୀତିର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କର୍ଣ୍ଣଧାର ତଥା ଶିଳ୍ପମନ୍ତ୍ରୀ ଦେବୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ। ତାଙ୍କ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ରାଜ୍ୟରେ ବିଶେଷକରି ଶିଳ୍ପ ଏନ୍‌କ୍ଲେଭ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି। ତେବେ ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ କେନ୍ଦ୍ର ରାଜନୀତି ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଧର୍ମେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଭୂମିକା ବି ପ୍ରଶଂସନୀୟ। ତାଙ୍କ ଦୂର ଦୃଷ୍ଟି ଓ ନିଜ ମାଆ, ମାଟି, ଜନ୍ମକ୍ଷେତ୍ରର ଅବଦାନକୁ ଉଲ୍ଲେଖ ରଖି ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଗତିର ଯେଉଁ ଭାବନା ରଖିଛନ୍ତି ତାହା ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଭାବେ ମାଇଲଷ୍ଟୋନ୍ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ।

ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଇଞ୍ଜିନ ହେଉଛି ଶିଳ୍ପ। ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଞ୍ଚଳ ଓ ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ବିକାଶ କରିବା ଲାଗି ଆବଶ୍ୟକଭିତ୍ତିଭୂମି, ସଡ଼କ ଜଳଯୋଗାଣ, ଶକ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା ଇଡ଼କୋର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟବୋଲି ରାଜ୍ୟର ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ବିଜ୍ଞାଣୀ ଭାବେ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରୁଥିବା ଇଡ଼କୋର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କୁହନ୍ତି। ତାଙ୍କ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟରୁ ୧୦୦ରୁ ଅଧିକ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ଇଡ଼କୋ ଅଧୀନରେ ରହିଛି। ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଚାଶ ହଜାର ଏକରରୁ ଅଧିକ ଜମି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ସହ ଶିଳ୍ପପାର୍କ ଓ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଇଡ଼କୋ ଆଖି ଦୃଶିଆ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଛି। ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଇଡ଼କୋ ଗତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରିଲ୍‌ଫ ଫଣ୍ଡକୁ ତେରକୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଛି। କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ସୁଦକ୍ଷ ବ୍ୟୁରୋକ୍ରାଫ୍‌ଟ ପ୍ରଦୀପ ଜେନାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ରାଜ୍ୟର ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ବିକାଶକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ସହ ସେହିପରି ଇସ୍ପାତ, ଆଲୁମିନା, ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ଆଇଟି ଓ ହାଡ଼ୱାର ଉତ୍ପାଦ ଭଳି ବିକଶିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଯୋଜନା ହାତକୁ ନେଉଛି। ସେହିପରି ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ପାୱାର ଲିମିଟେଡ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ଓ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ଚାଳିଶ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ସହିତ ସମନ୍ୱିତ ଶକ୍ତି ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ କୋଇଲାରୁ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ପରି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପମାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଜେଏସ୍‌ପିଏଲର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଦୀନେଶ ସରୋଗୀ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତି। ରାଜ୍ୟରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଗତିରେ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପର ଗୁରୁତପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି। ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସହ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ସହଭାଗିତା ରାଜ୍ୟର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଗତିକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବ ଏହା ଯେ କେହି ବି ସ୍ୱୀକାର କରିବେ।

ବାଦଲ ଭୂୟାଁ, ୪ଜି, ପ୍ରତାପ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ, ୭ଏକ୍ସଟେନ୍‌ସନ ରୋଡ଼, ପୁରୁଣା ସୋନାରୀ, ଜାମସେଦପୁର, ଦୂରଭାଷ: ୯୨୦୪୬୫୨୦୬୫, ୯୧୭୪୮୮୯୮୫୩୨

ଭାରତରେ ଶିକ୍ଷାର ନବଦିଗନ୍ତ ଓ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦି ସରକାର

ଭୁବନେଶ୍ୱର (ପିଆଇବି): ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନେଉଥିବା ବେଳେ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ବୈପ୍ଳବିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି। ଡିଜିଟାଲ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ସକାଶେ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ମେଧାବୃତି ପ୍ରଦାନ, ଗ୍ରାମ ସହ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ିବା ପରି ପଦକ୍ଷେପମାନ ସରକାର ନେଇଛନ୍ତି। ଗତ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସରକାର ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ନୂଆ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନେଇଛନ୍ତି ଯାହାକି ଏକ ବିଶାଳ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି। ଆର୍ଥିକ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ଅବଲୋକନ କରି ସରକାର ଏହି ସବୁ ନୂଆ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛନ୍ତି। ବିଶେଷ କରି ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତିକୁ ଆଧାର କରି ଏହି ନୂଆ ଯୋଜନା କରାଯାଉଛି।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଆଇଆଇଟି, ଆଇଆଇଏମ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରି ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଯେପରି ଅନଲାଇନ କୋର୍ସ ମାଗଣାରେ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ଇ-ପୁସ୍ତକଭିତ୍ତିକ ଏକ ଜାତୀୟ ଡିଜିଟାଲ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି। 'ସ୍ୱୟଂ' ନାମକ ଏକ ଅନଲାଇନ ଓପନ କୋର୍ସ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ଆଇଆଇଟି ଖଡଗପୁର ଦ୍ୱାରା ଡିଜିଟାଲ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟବରାଦ ରହିବ। ସେହିପରି ଅଲ ଇଣ୍ଡିଆ କାଉନସିଲ ଅଫ ଟେକ୍ନିକାଲ ଏଜୁକେସନ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋର୍ଟାଲର ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି। ଆଡମିଶନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ଦେବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ଗତ ୨୦୧୪ ନଭେମ୍ବରରେ 'ନୋ ୟୁଅର କଲେଜ ପୋର୍ଟାଲ' (ନିଜ କଲେଜକୁ ଜାଣ ପୋର୍ଟାଲ) ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବର୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଏଥିରେ ୧୬ଶୀ ଲକ୍ଷ ହିଟ୍ ହୋଇଛି। ଦେଶର ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଇଲାକାରେ ପ୍ରାଥମିକ ଓ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନାହିଁ ସେହି ସବୁ ଅଂଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସକାଶେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ବିଭାଗ ଏକ ଭୌଗଳିକ ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଜିଆଇଏସ) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଛି। ଏଥିରେ ଦେଶର ୨୮ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଂଚଳ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ରହିଛି। ଏହାକୁ ବିକାଶ କରିଛି ନ୍ୟାସନାଲ ଇନଫର୍ମାଟିକ୍ସ ସେଂଟର। କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅନଲାଇନ ସ୍ୱୟଂଆକଳନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଛି।

ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଥିବା ସିବିଏସଇ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସହ ତୁଳନା କରି ସଫଳତା ହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ନାମ ରହିଛି 'ସାରାଂଶ'। ୧୫ହଜାର ବିଦ୍ୟାଳୟର ୧.୫ ଲକ୍ଷ ଶିକ୍ଷକ ଓ ୨କୋଟି ୨ ଲକ୍ଷ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଏଥିରେ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ସେହିପରି ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ସକାଶେ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ନୂଆ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସହ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି। 'ସକ୍ଷମ' ଯୋଜନାରେ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଡିପ୍ଲୋମା ଓ ଅଣ୍ଡରଗ୍ରାଜୁଏଟ ଶିକ୍ଷା ସକାଶେ ବାର୍ଷିକ ୩୦ହଜାର ଟଙ୍କା ଯାଏ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ଏହି ଯୋଜନାରେ ବାର୍ଷିକ ୧୦୦୦ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମେଧାବୃତି ପାଇବେ। ଦେଶର ସମସ୍ତ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଏକ ହସ୍ତପୁସ୍ତିକା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ରେଣୀରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦିଆଯିବ। ନୂଆ ସରକାର ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସକାଶେ 'ଉଡାନ' ନାମକ ଏକ ନୂଆ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଛନ୍ତି। ଏହା ଜରିଆରେ ପରିଶ୍ରମୀ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଧାବୃତି ମିଳିବ।

ଗଣିତ ଓ ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବରିଷ୍ଠ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାଗଣା ଅନଲାଇନ ସମ୍ବଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିବା ସକାଶେ ପ୍ରିଲୋଡେଡ ଟାବଲେଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି। ଏଥିପାଇଁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ୫୦ଟି ମେଂଟରିଂ ସେଂଟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି। ଏହି ଯୋଜନା ସକାଶେ ଗତ ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୪ରେ ସିବିଏସଇ ଦ୍ୱାରା ୯୫୦ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟାଚ ଚୟନ କରାଯାଇଛି। ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ବୃତିଗତ ବିକାଶ, ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଡିଜାଇନ ଓ ବିକାଶ ତଥା ପ୍ରଣାଳୀଗତ ମୂଲ୍ୟାୟନ ସକାଶେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ତଥା ଶିକ୍ଷାବିତ ପଣ୍ଡିତ ମଦନ ମୋହନ ମାଲବ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ମିଶନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଡିସେମ୍ବର ୨୫, ଉତମ ପ୍ରଶାସନ ଦିବସ ଅବସରରେ ୯୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ନୂଆ ଯୋଜନାର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି।

ମାନବସମ୍ବଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଏବଂ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ସଚିବଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ଏକ ବୋର୍ଡ ଜରିଆରେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରାଯାଇଛି। ଗବେଷଣାଗାରରୁ କ୍ଷେତକୁ ଯେପରି ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ପ୍ରସାର ହୋଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର 'ଉନ୍ନତ ଭାରତ ଅଭିଯାନ' ନାମକ ଏକ ଯୋଜନାର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି। ଏହି ଯୋଜନାରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ସହ ସଂଯୋଗ କରାଯିବ।

ଜଳପରିଚାଳନା, ଜୈବିକ କୃଷି, ଅକ୍ଷୟ ଶକ୍ତି, ଭିତିଭୂମି, ଜୀବିକା ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବ। ଆଇଆଇଟି ଦିଲ୍ଲୀ ଏସବୁକୁ ସଂଯୋଜନା କରିବ। ଆଇଆଇଟି, ଏନଆଇଟ, ଆଇଆଇଏସଇଆର ଦ୍ୱାରା ୧୩୦ଟି ଗ୍ରାମକୁ ପୋଷ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି। ଭାରତରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଏକ ନୂଆ ଯୋଜନା ଗ୍ଲୋବାଲ ଇନିସିଏଟିଭ ଫର ଆକାଡେମିକ ନେଟୱର୍କ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି। କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଜ୍ଞାନ, ଗଣିତ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଶକ୍ତିଶାଳ